

scrisul, cînd mărunt, cînd mare nu sînt un fenomen întîmplător, ci se supun anumitor legi. Documentul prezintă și unele semne suplimentare — două puncte, trei puncte, patru puncte. Făcînd un studiu filologic al textului, completat cu metoda psihofiziologică, M. Pavlović ajunge să stabilească accentele sîrbești din perioada apariției documentului.

Nu mai puțin interesant este articolul lingvistei sovietice V. G. Orlova, *Studierea foneticii istorice a limbii ruse pe baza datelor dialectelor* (I, 161—188). Procesele tîrzii ale dezvoltării structurii limbii, care se observă în graiurile populare, pot fi studiate numai pe baza vorbirii dialectale. În sistemul oricărui grai găsim fenomene noi și fenomene arhaice. În acest fel devine posibilă cunoașterea diferitelor stadii de dezvoltare ale fenomenelor care ne interesează. S-a observat că în graiurile rusești unde acționează slab asurzirea consoanelor, sonorele se păstrează mai ales la sfîrșitul cuvîntului. În aceste graiuri, asurzirea consoanei finale are loc numai atunci cînd cuvîntul următor începe cu o consoană surdă, deci cînd ambele cuvinte se contopesc într-o unitate fonetică (*Мыслью н'юм*). Acest fapt duce la presupunerea că asurzirea consoanelor finale se produce și în acest caz ca un proces de asimilare. Influența normativă a limbii literare asupra dialectelor duce nu numai la frînarea inovațiilor dialectale, ci și la apariția unor procese noi care contribuie la apropierea dialectelor de limba literară.

Studiului diferitelor fenomene ale anumitor limbi slave sînt consacrate și articolele: A. Frînta — *Neologismele în limba sorabă de nord după 1945*, R. Stola — *Despre dezvoltarea gerunziului în limba rusă veche*, N. P. Grinkova — *Despre numirile unor fructe de pădure în limbile slave de răsărit*.

Cîteva articole din culegerea de față tratează probleme de folclor.

Novica Šaulić, în articolul său *Bocetele în tradiția lirică și epică a popoarelor slave* (III, 316—332), se ocupă de geneza bocetului slav. Apariția bocetului este legată în primul rînd de războaie. Dacă victoria este proslăvită în imnuri, înfrîngerea sau moartea luptătorului este cîntată în bocet. Bocetul nu exprimă numai durerea pierderii unei ființe iubite, ci și dorința de a-i prelungi viața în amintirea urmașilor. În bocet se povestesc și faptele de arme ale răposatului, deci avem o împletire a genurilor liric și epic. Bocetele sîrbești povestesc despre bătălii sau alte evenimente sociale, cheamă la continuarea luptei. Bocetele, ca și cîntecele lirice, au apărut înaintea celor epice.

Studiul lui K. V. Cistov — *Bilina «Rahta Ragnozerski» și legenda despre Rahkoi din Ragnozer* (III, 358—388) face istoricul cercetării și apariției acestei biline. Autorul arată că subiectul bilinei a fost luat de la populația fino-ugrică care l-a primit, probabil, de la saami, și este o reflectare folclorică a proceselor etnogenetice care s-au petrecut în sec. IX—XIV pe teritoriul din jurul lacurilor Onega și Ladoga.

În același cerc de preocupări se înscrie studiul Tvetanei Vranska despre *Proverbele populare bulgare cu tematică istorică în comparație cu proverbele altor popoare* (III, 334—357).

În tematica Congresului slavistilor de la Moscova au fost incluse și probleme legate de scrierea slavă și de cercetarea diferitelor monumente slave de limbă.

Printre lucrările care reflectă această tematică un loc de seamă îl ocupă articolul lui E. Gheorghiev, *Problemele de bază ale apariției literaturii slave vechi (bulgare vechi) și limbii slave vechi (bulgare vechi) literare* (I, 225—242). După părerea autorului, Chiril și Metodie au creat alfabetul glagolitic, în timp ce alfabetul chirilic e mai vechi. E neîndoielnic faptul că slavii au început să scrie înainte de Chiril și Metodie. Cuvintele «a citi» și «a scrie» sînt comune tuturor limbilor slave, ceea ce denotă că slavii aveau scrierea, fie chiar primitivă, încă din perioada cînd trăiau nedespărțiți. Epoca lui Chiril și Metodie marchează o nouă etapă în dezvoltarea scrisului slav. Activitatea cărturărească a acestora a stat la baza literaturilor slave. Marii cărturari slavi n-au fost numai traducători, ci și creatori de opere originale.